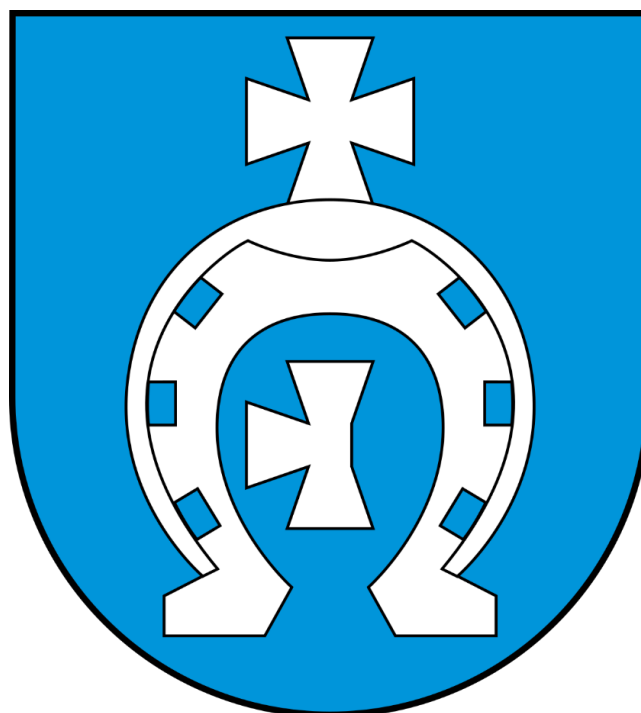

Załącznik do Uchwały Nr LXI/522/23

Rady Miasta Międzyrzec Podlaski

z dnia 29 czerwca 2023 r.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej dla Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2023-2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
PODSTAWY I REGULACJE PRAWNE PROGRAMU	4
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH RODZIN	4
Analiza danych zastanych	4
Informacje ogólne	5
Dane demograficzne	5
Problemy w obszarze pomocy społecznej	8
Ubóstwo	13
Bezrobocie	14
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	15
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	17
Potrzeba ochrony macierzyństwa	23
Przemoc domowa	24
Alkoholizm	29
ANALIZA SWOT	32
ZASOBY INSTYTUCJONALNE I SPOŁECZNE MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO	37
Koordynator i Realizatorzy Programu	41
Adresaci Programu	41
CELE PROGRAMU ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	43
Rezultaty Programu	48
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	48
MONITORING I EWALUACJA	49
SPIS TABEL	50
SPIS WYKRESÓW	50

WSTĘP

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka.

Zasady i formy wspierania rodzin przeżywających trudności w spełnianiu swoich funkcji, borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi określone zostały w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na mocy art. 3 ust.1 tej ustawy obowiązek wspierania rodzin z problemami spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej dla Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2023-2025 jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2023-2029 i określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak również działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne. Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

PODSTAWY I REGULACJE PRAWNE PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej dla Miasta Międzyrzec na lata 2023-2025 realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionych do alimentów,
- ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej Rodziny.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH RODZIN

Analiza danych zastanych

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej dla Miasta Międzyrzec na lata 2023-2025 powstał w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu miasta, przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze. Uwzględniono m.in. dane zastane, pochodzące z rejestrów i sprawozdań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz dane GUS.

Informacje ogólne

Miasto Międzyrzec Podlaski jest gminą miejską położoną w północnej części województwa lubelskiego, w zachodniej części powiatu bialskiego. Zajmuje powierzchnię 20,02 km² i jest jedną z dziewiętnastu powiatowych jednostek terytorialnych. Od południowego zachodu, zachodu, północy i wschodu miasto sąsiaduje z miejscowościami przynależnymi administracyjnie do gminy Międzyrzec Podlaski, od południowego wschodu graniczy z gminą Drelów.

Dane demograficzne

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2021 r. Miasto Międzyrzec Podlaski liczyło 15 685 mieszkańców; z czego 51,42% stanowią kobiety (8 066), a 48,58% mężczyźni (7 619). Na przestrzeni lat 2017-2021 liczba mieszkańców zmalała o 7,33%.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2021 roku

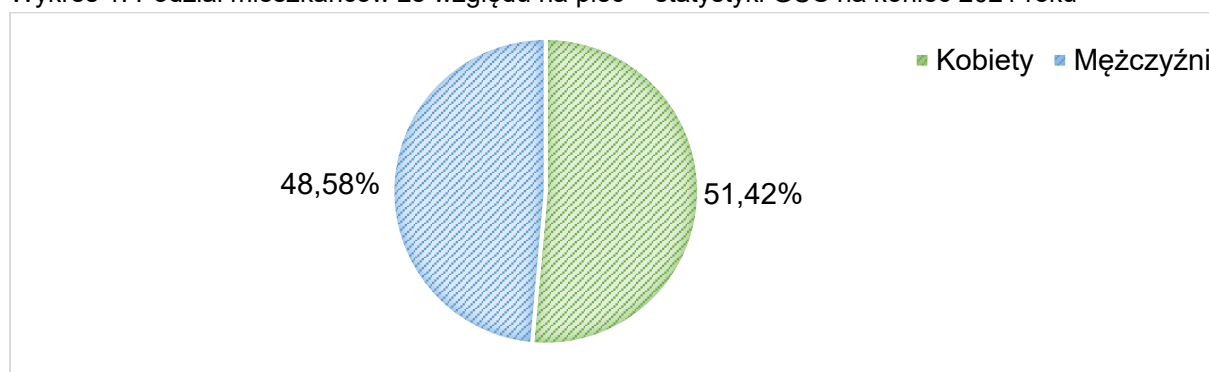

Tabela 1. Liczba mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski w latach 2017-2021

Liczba mieszkańców	
ogółem; w tym:	
rok 2017	16 925 osób
rok 2018	16 796 osób
rok 2019	16 753 osób
rok 2020	15 883 osoby
rok 2021	15 685 osób

kobiety	
rok 2017	8 713 kobiet
rok 2018	8 661 kobiet
rok 2019	8 626 kobiet
rok 2020	8 173 kobiety
rok 2021	8 066 kobiet
mężczyźni	
rok 2017	8 212 mężczyzn
rok 2018	8 135 mężczyzn
rok 2019	8 127 mężczyzn
rok 2020	7 710 mężczyzn
rok 2021	7 619 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 2. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
ogółem:	
rok 2017	16 925 osób
rok 2018	16 796 osób
rok 2019	16 753 osób
rok 2020	15 883 osoby
rok 2021	15 685 osób
osoby w wieku 0-17 lat:	
rok 2017	3 089 osób
rok 2018	3 082 osoby
rok 2019	3 086 osób
rok 2020	2 878 osób
rok 2021	2 845 osób
osoby w wieku 18-59 lat:	
rok 2017	9 946 osób
rok 2018	9 721 osób
rok 2019	9 531 osób
rok 2020	8 786 osób
rok 2021	8 607 osób

osoby w wieku 60 lat i więcej:	
rok 2017	3 890 osób
rok 2018	3 993 osoby
rok 2019	4 136 osób
rok 2020	4 219 osób
rok 2021	4 233 osoby

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Międzyrzec Podlaski ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -83. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,26 na 1000 mieszkańców Międzyrzecza Podlaskiego. W 2021 roku urodziło się 137 dzieci, w tym 42,30% dziewczynek i 57,70% chłopców. W tym samym czasie doszło do 220 zgonów, co odpowiada 13,93 zgonom na 1000 mieszkańców.

W 2021 roku zarejestrowano 109 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 208 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Międzyrzecza Podlaskiego -99. W tym samym roku 6 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowanie za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 5. Ujemne saldo migracji ogółem może stanowić zagrożenie i wpływać na osłabienie potencjału społeczno-gospodarczego miasta. W głównej mierze problem ten dotyczy ludzi młodych i wykształconych.

Dane demograficzne wskazują na problem starzenia się społeczeństwa na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski. Zwłaszcza zauważalny jest rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego (z 61,5 w 2017 roku do 71,1 w 2021 roku). Przejawia się on wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Niepokój budzić może również stałe niekorzystne saldo migracji.

Opisane wyżej tendencje uzasadniają niezbyt korzystną prognozę demograficzną dla miasta i stanowią poważne wyzwanie dla władz lokalnych i instytucji pomocy społecznej. Zadania wymagają bowiem dostosowywania usług społecznych w znacznie większym zakresie niż dotychczas do potrzeb seniorów. Należy mieć na względzie, że grupie ludzi starszych trzeba udzielać stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwiać im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania wolnego czasu.

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. 1. Ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zgodnie z Art. 3. w/w ustawy Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MIĘDZYRZECU PODLASKIM

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyrzeczu Podlaskim realizuje zadania własne samorządu szczebla podstawowego w zakresie pomocy społecznej oraz zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy domowej. Finansowa, rzeczowa lub instytucjonalna pomoc świadczona przez MOPS uzależniona jest od potrzeb i sytuacji

rodziny lub osoby. W ramach MOPS funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Pomoc środowiskową w zakresie opieki, wychowania i wsparcia psychologicznego realizuje również Świetlica Socjoterapeutyczna, działająca od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych.

Z danych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyrzecu Podlaskim wynika, iż na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Warto jednak zaznaczyć, iż w przypadku osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 270 osób, co oznaczało spadek w stosunku do 2021 roku o 44 osoby.

Tabela 3. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	Rok	Liczba
rodziny korzystające z pomocy społecznej	rok 2020	584 rodziny
	rok 2021	495 rodzin
	rok 2022	688 rodzin
liczba osób w rodzinach	rok 2020	1 240 osób
	rok 2021	1 024 osoby
	rok 2022	1 350 osób
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	rok 2020	43 rodziny
	rok 2021	38 rodzin
	rok 2022	20 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzecu Podlaskim

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne – choć liczba osób korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała. Wiele osób korzysta ze świadczeń niepieniężnych, głównie w postaci posiłku.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa

mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Tabela 4. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez MOPS	Rok	Liczba
świadczenia pieniężne	rok 2020	426 osób
	rok 2021	381 osób
	rok 2022	330 osób
świadczenia niepieniężne	rok 2020	377 osób
	rok 2021	286 osób
	rok 2022	281 osób
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	rok 2020	958 osób
	rok 2021	893 osoby
	rok 2022	1 215 osób
usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, dla osób z zaburzeniami psychicznymi	rok 2020	116 osób
	rok 2021	119 osób
	rok 2022	92 osoby
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	rok 2020	11 osób
	rok 2021	11 osób
	rok 2022	11 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim w 2022 roku była: długotrwała lub ciężka choroba, a kolejno ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

Powody przyznawania pomocy społecznej	Rok	Liczba
niepełnosprawność	rok 2020	217 rodzin
	rok 2021	218 rodzin
	rok 2022	195 rodzin
bezrobocie	rok 2020	268 rodzin
	rok 2021	226 rodzin
	rok 2022	205 rodzin
ubóstwo	rok 2020	308 rodzin
	rok 2021	257 rodzin
	rok 2022	223 rodziny
bezzradność opiek. wych.	rok 2020	105 rodzin
	rok 2021	92 rodziny
	rok 2022	97 rodzin
długotrwała lub ciężka choroba	rok 2020	288 rodzin
	rok 2021	269 rodzin
	rok 2022	247 rodzin
przemoc	rok 2020	0 rodzin
	rok 2021	1 rodzina
	rok 2022	2 rodziny
alkoholizm	rok 2020	43 rodziny
	rok 2021	38 rodzin
	rok 2022	20 rodzin
bezdomność	rok 2020	15 osób
	rok 2021	16 osób
	rok 2022	18 osób
potrzeba ochrony macierzyństwa	rok 2020	87 rodzin
	rok 2021	60 rodzin
	rok 2022	63 rodziny

trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	rok 2020	6 osób
	rok 2021	6 osób
	rok 2022	5 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

Tabela 6. Formy udzielanej pomocy przez MOPS

Formy udzielanej przez MOPS pomocy	Rok	Liczba świadczeń
zasiłki stałe	rok 2020	865
	rok 2021	841
	rok 2022	833
zasiłki okresowe	rok 2020	1 784
	rok 2021	1 402
	rok 2022	1 127
posiłki - obiady w szkołach i innych placówkach oświatowych	rok 2020	14 624
	rok 2021	14 117
	rok 2022	16 567
zasiłki celowe i w naturze / zasiłki celowe z programu „posiłek w szkole i w domu”	rok 2020	306 / 1 217
	rok 2021	363 / 912
	rok 2022	180 / 779
świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego	rok 2020	20 694
	rok 2021	17 773
	rok 2022	16 281
świadczenia wychowawcze	rok 2020	33 964
	rok 2021	33 644
	rok 2022	13 932
Karta Dużej Rodziny	rok 2020	241
	rok 2021	233
	rok 2022	408

pomoc żywnościowa w ramach Programu PEAD, w tym liczba wydanych paczek/liczba osób którym wydano paczki	rok 2020	1 950 / 654
	rok 2021	1 971 / 657
	rok 2022	2 025 / 675
dodatki Mieszkaniowe	rok 2020	283
	rok 2021	280
	rok 2022	304
dodatki Energetyczne	rok 2020	56
	rok 2021	36
	rok 2022	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji.

Zgodnie z danymi MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 2. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

W 2022 roku realizowano wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz kontynuowano

Program Pomocy Żywnościowej POPŻ 2014-2020, we współpracy z Bankiem Żywności w Lublinie i OSP „Śródmieście” w Międzyrzecu Podlaskim. Ze świadczenia przyznanego w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” skorzystało 180 osób. Z Banku Żywności przywieziono 14289 kg żywności, z której skorzystało 675 osób, w tym 356 kobiet i 319 mężczyzn.

Bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS, w 2021 roku w Międzyrzecu Podlaskim zarejestrowanych było 676 osób bezrobotnych, w tym: 330 kobiet oraz 346 mężczyzn. Porównując 2021 rok do 2017 roku można zauważyć, iż ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Międzyrzecu Podlaskim zmalała o 17,56%.

Tabela 7. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2017-2021

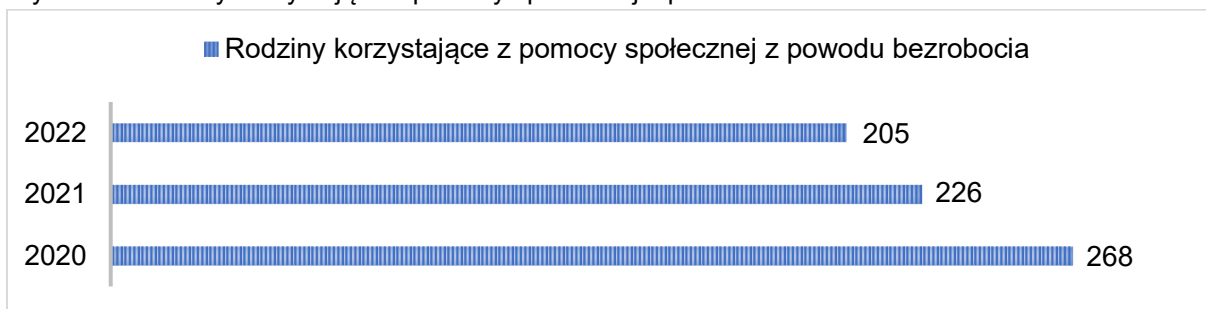
Stan bezrobocia	
bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
rok 2017	820 osób
rok 2018	837 osób
rok 2019	705 osób
rok 2020	839 osób
rok 2021	676 osób
kobiety	
rok 2017	387 kobiet
rok 2018	404 kobiety
rok 2019	337 kobiet
rok 2020	412 kobiet
rok 2021	330 kobiet
mężczyźni	
rok 2017	433 mężczyzn
rok 2018	433 mężczyzn
rok 2019	368 mężczyzn
rok 2020	427 mężczyzn
rok 2021	346 mężczyzn

osoby długotrwale bezrobotne	
rok 2017	515 osób
rok 2018	489 osób
rok 2019	407 osób
rok 2020	446 osób
rok 2021	420 osób

Bezrobocie rejestrowane w Międzyrzeczu Podlaskim wynosiło w 2021 roku 10,3% (10,8% wśród kobiet i 9,8% wśród mężczyzn).

Zgodnie z danymi MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Wykres 3. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

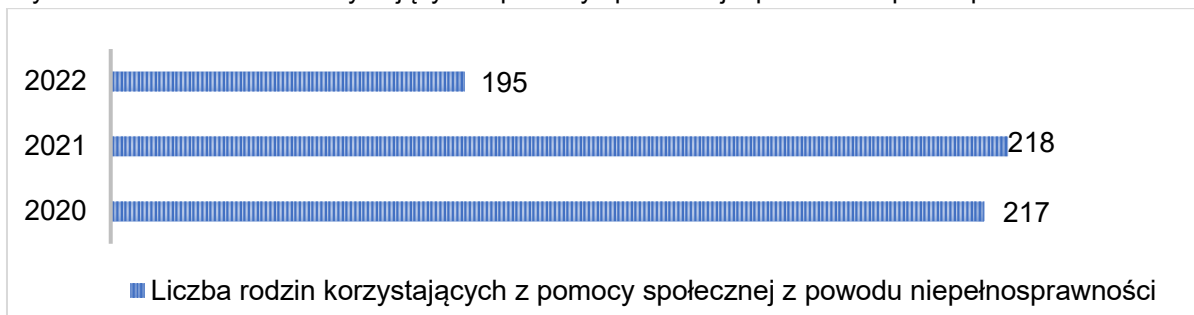
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Prognozy demograficzne (GUS) wskazują na przyspieszenie negatywnych tendencji – do 2030 roku dzieci do 14 roku życia ubędzie nawet o 15,4% (ostatnie dwa lata były szczególnie niekorzystne pod względem ujemnego przyrostu naturalnego), a osób w wieku produkcyjnym o blisko 8,2%; przybędzie za to 20,8% osób po 65 roku życia.

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, uprawniające między innymi do zasiłku stałego, okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

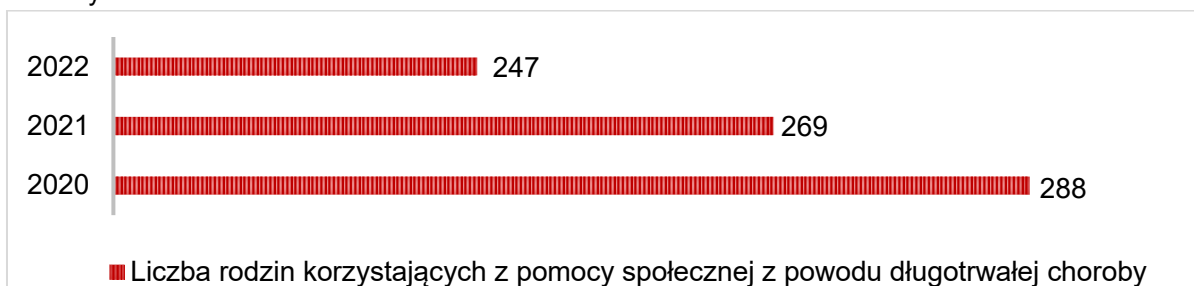
Zgodnie z danymi MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności oraz liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

Ze świadczeń pomocy społecznej coraz częściej korzystają osoby w wieku senioralnym, wymagające opieki z powodu choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Wzrastają zatem wydatki na zasiłki pielęgnacyjne oraz świadczenia opiekuńcze.

Tabela 8. Świadczenia opiekuńcze w latach 2020-2022

Świadczenia opiekuńcze	Rok	Liczba świadczeń
zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	rok 2020	3 256
	rok 2021	3 432
	rok 2022	3 759

zasilek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	rok 2020	1 150
	rok 2021	1 249
	rok 2022	1 438
zasilek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 r.ż. o znacznym stopniu niepełnosprawności	rok 2020	922
	rok 2021	996
	rok 2022	1 119
zasilek pielęgnacyjny dla osoby powyżej 75 r.ż.	rok 2020	24
	rok 2021	34
	rok 2022	36
zasilek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 r.ż. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności powstałej przed ukończeniem 21 r.ż.	rok 2020	1 160
	rok 2021	1 153
	rok 2022	1 166
świadczenie pielęgnacyjne	rok 2020	841
	rok 2021	947
	rok 2022	1 178
specjalny zasilek opiekuńczy	rok 2020	166
	rok 2021	74
	rok 2022	10
świadczenia opiekuńcze ogółem – zasilek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny, zasilek opiekuńczy	rok 2020	4 263
	rok 2021	4 453
	rok 2022	4 947

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Praca z rodzinami, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze jest procesem złożonym i wymaga wypracowania wraz z członkami rodziny planu pracy mającego charakter długofalowy. Efekty pracy z rodziną w znacznym stopniu zależą od aktywności jej członków, otwarcia na proponowane wsparcie, ale także chęci

wprowadzenia zmian przez poszczególnych członków rodziny. W ramach usługi asystenta rodziny organizowana jest interdyscyplinarna praca osób, instytucji, których celem jest stworzenie i wdrożenie systemu pomocy rodzinie w kryzysie, w tym ze szczególnym uwzględnieniem trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

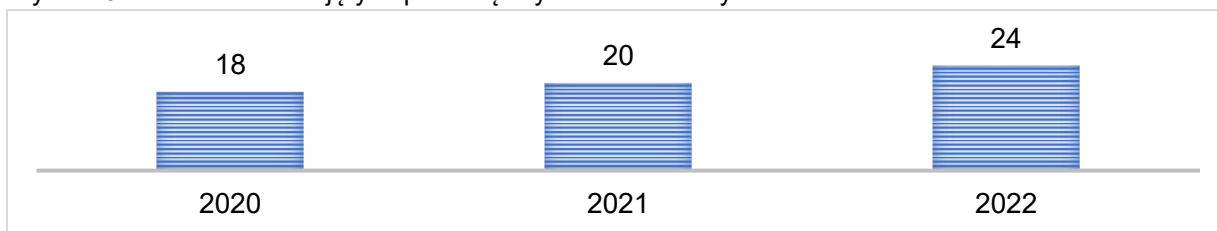
Ważnym narzędziem wspierającym rodzinę jest usługa asystenta rodziny. Asystent rodziny podczas spotkań, które odbywają się w miejscu zamieszkania rodziny, bądź w miejscu wyznaczonym przez rodzinę, świadczy pomoc w nabyciu umiejętności przy wykonywaniu najprostszych czynności, które składają się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego, zapewnienia odpowiedniej opieki nad dziećmi, a także nabywania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz odbudowywania więzi rodzinnych.

Powierzając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną.

Od 1 stycznia 2017 r. został poszerzony zakres pracy asystenta rodziny, któremu przypisano zadania mające na celu kompleksowe wsparcie, wynikające z połączenia zadań asystenta rodziny na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny z ustawą i Programem „Za życiem”. Ustawa „Za życiem” określa m.in. uprawnienia do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę dziecka zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Do dominujących zadań asystenta rodziny, które wynikają z ustawy „Za życiem” należy wsparcie instrumentalne, informacyjne, emocjonalne, a w przypadku problemów opiekuńczo-wychowawczych – pedagogizacja. W 2022 roku w MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny.

Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny. W 2022 roku z ich pomocy korzystały 24 rodziny.

Wykres 6. Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo-wychowawcze. W pieczy zastępczej umieszczonych było 50 dzieci, natomiast liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z terenu miasta wynosiła 20. W 2022 roku 9 dzieci przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Na przestrzeni lat 2020-2022 siedmioro dzieci powróciło do rodzin biologicznych. Ponadto, w 2022 roku jedno dziecko z terenu miasta zostało adoptowane.

Tabela 9. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2020-2022

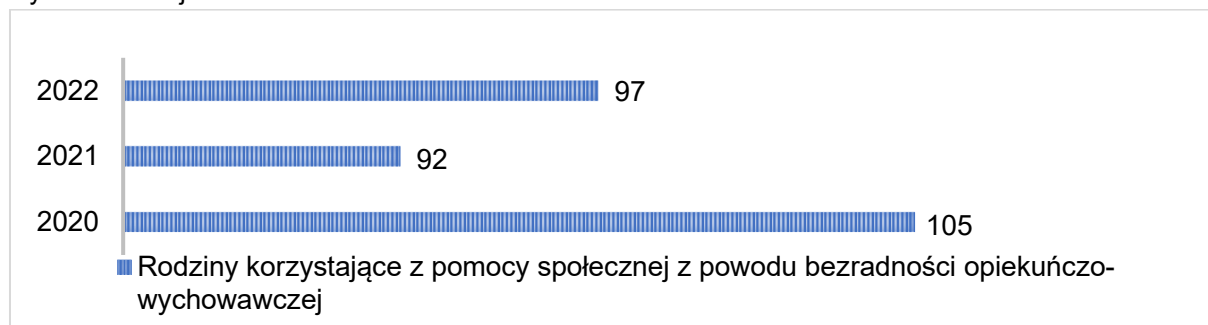
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2020 - 2022	
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	
rok 2020	0 dzieci
rok 2021	1 dziecko
rok 2022	0 dzieci
liczba dzieci adoptowanych z terenu gminy	
rok 2020	0 dzieci
rok 2021	0 dzieci
rok 2022	1 dziecko

liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	
rok 2020	9 dzieci
rok 2021	5 dzieci
rok 2022	5 dzieci
liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	
rok 2020	0 dzieci
rok 2021	0 dzieci
rok 2022	4 dzieci
liczba dzieci z terenu gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	
rok 2020	7 dzieci
rok 2021	6 dzieci
rok 2022	9 dzieci
liczba dzieci z terenu gminy przebywających w rodzinach zastępczych	
rok 2020	53 dzieci
rok 2021	52 dzieci
rok 2022	50 dzieci
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z terenu gminy	
rok 2020	24 rodzin
rok 2021	23 rodziny
rok 2022	20 rodzin
liczba usamodzielnionych dzieci z terenu gminy	
rok 2020	3 dzieci
rok 2021	7 dzieci
rok 2022	5 dzieci
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	
rok 2020	0 dzieci
rok 2021	5 dzieci
rok 2022	2 dzieci

Zródło: PCPR

Analizując szczegółowe dane MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2021 roku była najniższa.

Wykres 7. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

W zakresie poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym istotną rolę odgrywają placówki oświatowe, które realizują szereg działań edukacyjnych, wychowawczych oraz uzupełniających brakującą wiedzę, a także działań rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów. Założenia organizacyjno-prawne zespołów przewidują możliwość organizowania edukacji, opieki i wychowania dzieci i młodzieży ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi.

Wszystkie placówki oświatowe starają się zapewnić jak najlepsze warunki nie tylko edukacji, ale również opieki, wychowania i wszechstronnego rozwoju swoich wychowanków: 6 placówek zatrudnia pedagoga, opieką pielęgniarską objęci są uczniowie także 6 szkół, 3 placówki zatrudniają psychologa (Zespół Placówek Oświatowych Nr 2, Zespół Szkół Technicznych i Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy).

Natomiast uczniowie wszystkich szkół miejskich mogą korzystać ze stałej pomocy logopedy. Pięć placówek prowadzi dożywianie uczniów. Ponadto, 5 placówek zapewnia dzieciom opiekę w ramach zajęć świetlicowych, natomiast wszystkie szkoły umożliwiają nauczanie indywidualne. Jednocześnie we wszystkich jednostkach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród

nich najczęściej organizowane są: zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne oraz rewalidacyjne.

Dzieci i młodzież uzdolnione muzycznie mają możliwość rozwijania artystycznego talentu i zainteresowań w Państwowej Szkole Muzycznej I Stopnia im. Karola Kurpińskiego.

Warto dodać, że na terenie miasta funkcjonuje Żłobek Miejski dla dzieci w wieku od 20 tygodnia do 3 roku życia. Opiekę nad dziećmi sprawuje wykwalifikowany personel, posiadający specjalistyczną wiedzę na temat pielęgnacji, opieki, zabawy i wychowania, natomiast codzienną opieką zdrowotną i higieniczną zajmuje się zatrudniona pielęgniarka. Żłobek współpracuje także z międzyrzecką Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, która zapewnia zajęcia z logopedą stymulującym prawidłowy rozwój mowy dzieci oraz prowadzi konsultacje z rodzicami.

Wszystkie placówki szkolne zapewniają wsparcie zarówno uczniów jak i rodziców w specjalistyczną pomoc pedagoga szkolnego lub psychologa oraz podstawową opiekę medyczną pielęgniarki szkolnej. W sytuacjach trudności w nauce lub wychowaniu, rodzice i dzieci mogą liczyć na pomoc specjalistów Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, której placówka terenowa zlokalizowana jest na terenie miasta. Również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej utrzymuje ścisłą współpracę ze specjalistami tej Poradni w potrzebie udzielania pomocy rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze lub problemy w sprawnym wypełnianiu funkcji rodzicielskich, kierując rodziców na zajęcia Szkoły dla Rodziców lub rodziców oraz dzieci na terapię psychologiczną lub pedagogiczną.

Szeroko rozumianą działalność kulturalną w mieście Międzyrzec Podlaski prowadzą Miejski Ośrodek Kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna. MOK promuje rozwój kultury wśród mieszkańców miasta poprzez edukację kulturalną, twórcze aktywizowanie środowiska lokalnego oraz prowadzenie zajęć, mających na celu podnoszenie wiedzy, kształtowanie umiejętności, a także umożliwienie realizacji

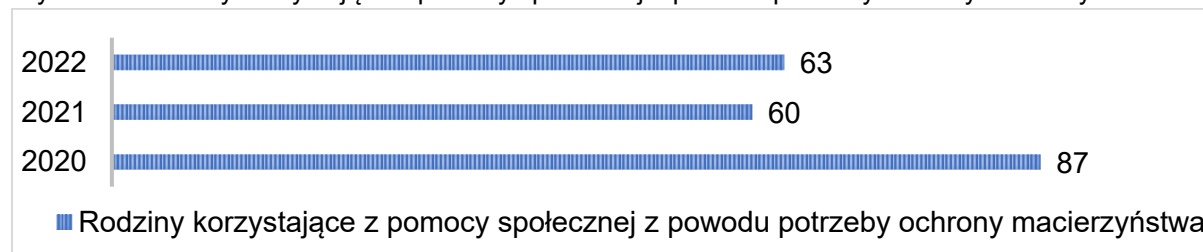
indywidualnych pasji i zainteresowań. Główną funkcją Miejskiej Biblioteki Publicznej jest zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej.

Wiodącą rolę w zakresie sportu w mieście Międzyrzec Podlaski pełni Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Propagowaniem kultury fizycznej w mieście zajmują się również działające na jego terenie kluby sportowe.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Zgodnie z danymi MOPS w Międzyrzec Podlaskim, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa.

Wykres 8. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzec Podlaskim

Macierzyństwo w Polsce znajduje się pod szczególną ochroną prawną, dlatego polityka rodzinna państwa musi być skoordynowana z polityką zdrowotną nakierowaną na zapewnienie kompleksowej, czynnej, odpowiedniej do potrzeb, bezpłatnej opieki nad matką i dzieckiem.

Na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski działalność w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej prowadzi 5 niżej wymienionych podmiotów:

- Centrum Medyczne EMPATIA,
- Przychodnia Rodzinna,
- NZOZ Praktyka Medycyny Rodzinnej,
- Przychodnia Lekarza Rodzinnego KONSYLIIUM,
- Przychodnia Medyczna DAMED.

Dodatkowo na terenie miasta działa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, będący powiatową placówką opieki zdrowotnej.

Przemoc domowa

Pojęcie przemocy domowej jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W świetle przepisu art. 2 ust. 1 o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domową należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków, finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów uprawnionych do interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz specjalistów działających w tej dziedzinie. Realizowane jest ono m.in. w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. Celem procedury jest zatrzymanie przemocy domowej i uruchomienie zmiany zachowań pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa i przywrócenia godności osobom słabszym, narażonym na skrzywdzenie. Siedziba Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie mieści się w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Międzyrzecu Podlaskim.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” była najwyższa w 2021 roku. Ponadto, w 2022 roku liczba zakończonych procedur była najwyższa.

Procedura „Niebieska Karta” w latach 2020-2022:

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2020: 34 rodziny,
- rok 2021: 62 rodziny,
- rok 2022: 40 rodziny.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku:

- rok 2020: 34 rodziny,
- rok 2021: 31 rodzin,
- rok 2022: 26 rodzin.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ogółem:

- rok 2020: 14 zakończonych procedur,
- rok 2021: 20 zakończonych procedur,
- rok 2022: 27 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej:

- rok 2020: 8 zakończonych procedur,
- rok 2021: 12 zakończonych procedur,
- rok 2022: 19 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” po rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań:

- rok 2020: 6 zakończonych procedur,
- rok 2021: 8 zakończonych procedur,
- rok 2022: 8 zakończonych procedur.

W 2021 roku liczba osób dotkniętych przemocą domową oraz liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa była najwyższa.

Liczba osób dotkniętych przemocą domową (ogółem):

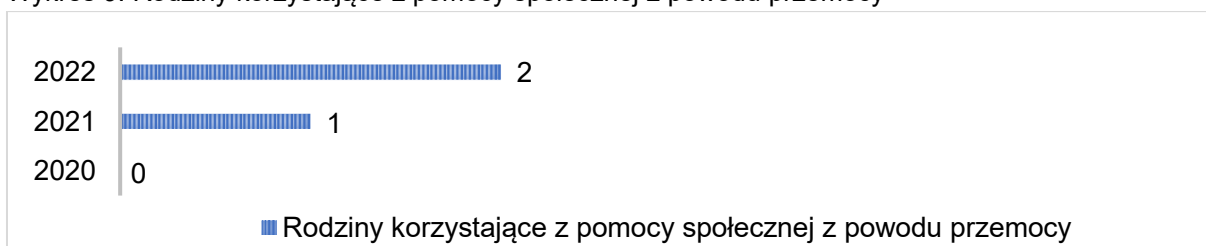
- rok 2020: 47 osób,
- rok 2021: 97 osób,
- rok 2022: 40 osób.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa (ogółem):

- rok 2020: 29 osób,
- rok 2021: 64 osoby,
- rok 2022: 20 osób.

Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy.

Wykres 9. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzecu Podlaskim

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy realizowane były poprzez działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego i Zespołu do spraw Asysty Rodzinnej, funkcjonujących w ramach

struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, działające doraźnie. W realizacji zadań przeciwdziałania przemocy domowej prowadzona była także współpraca ze Szpitalem Psychiatrycznym – Oddział Odwykowy w Suchowoli, Sądem Rejonowym w Radzynie Podlaskim – Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorami zawodowymi i społecznymi, Policją, placówkami oświatowymi.

O stan bezpieczeństwa w mieście dba przede wszystkim Komisariat Policji w Międzyrzecu Podlaskim oraz trzy jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym: Ochotnicza Straż Pożarna „Stołpno”, Ochotnicza Straż Pożarna „Zawadki” oraz Ochotnicza Straż Pożarna „Śródmieście”.

Najczęstszym przestępstwem na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski była kradzież mienia, a kolejno uszkodzenie mienia.

Tabela 10. Przestępstwa na terenie Międzyrzec Podlaskiego

Przestępstwa na terenie	Rok	Liczba
kradzież z włamaniem	rok 2020	3 przestępstwa
	rok 2021	12 przestępstw
	rok 2022	14 przestępstw
pobicie	rok 2020	4 przestępstwa
	rok 2021	1 przestępstwo
	rok 2022	4 przestępstwa
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	rok 2020	11 przestępstw
	rok 2021	8 przestępstw
	rok 2022	16 przestępstw
uszkodzenie mienia	rok 2020	19 przestępstw
	rok 2021	12 przestępstw
	rok 2022	14 przestępstw
kradzież mienia	rok 2020	29 przestępstw
	rok 2021	31 przestępstw
	rok 2022	30 przestępstw

inne	rok 2020	245 przestępstw
	rok 2021	249 przestępstw
	rok 2022	223 przestępstw

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP w Międzyrzeczu Podlaskim

Artykuł KK Kwalifikacja prawna liczba wszczętych/stwierdzonych/zakończonych postępowań:

Rok 2020 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 11 / 4 / 4,
- groźba karalna – 1 / 1 / 1,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 50 / 45 / 45,
- inne – 255 / 153 / 153.

Rok 2021 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 8 / 6 / 6,
- groźba karalna – 2 / 1 / 1,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 51 / 39 / 39,
- inne – 252 / 133 / 133.

Rok 2022 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 16 / 13 / 13,
- groźba karalna – 4 / 2 / 2,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 42 / 32 / 32,
- inne – 239 / 115 / 115.

Statystyki Policji wskazują, że osobami doznającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, a mężczyźni są najczęściej osobami stosującymi przemoc. W 2022 roku wszczęto najwięcej procedur NK.

Tabela 11. Liczba interwencji związanych z przemocą domową

Liczba:	2020 rok	2021 rok	2022 rok
liczba osób doznających przemocy domowej:	31	32	35
kobiety	27	27	24
mężczyźni	0	0	0
nieletni	4	5	11
liczba osób stosujących przemoc domową:	27	27	24
kobiety	0	0	0
mężczyźni	27	27	24
liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	27	27	24
kobiety	0	0	0
mężczyźni	27	27	24
liczba dzieci obecnych podczas interwencji	14	16	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP w Międzyrzeczu Podlaskim

Alkoholizm

Dzieci z rodziny z problemem alkoholowym doświadczają wielu traumatycznych przeżyć. W rodzinie alkoholowej występują często niedobory środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, bardzo ograniczone są możliwości zaspokajania potrzeb wyższego rzędu. W rodzinie dominuje atmosfera niepokoju, napięcia, niepewności i lęku. Dzieci z rodzin dotkniętych alkoholizmem często przedwcześnie wchodzą w rolę dorosłych. Czują się inne, gorsze od rówieśników, nierzadko doświadczają przemocy. Bardzo często doświadczenie życia w rodzinie z problemem alkoholowym pozostawia w nich piętno na całe życie. Patologiczne realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej w rodzinach z problemem alkoholowym jest jedną z najczęstszych przyczyn pozbawiania lub ograniczania władzy rodzicielskiej oraz umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która realizuje szeroką działalność profilaktyczną oraz prowadzi postępowanie wobec osób nadużywających alkoholu/narkotyków.

Dane z działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2019-2021 wskazują, iż wzrosła liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

Tabela 12. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania MKRPA	Rok	Liczba
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2020	92 rozmowy
	rok 2021	107 rozmów
	rok 2022	74 rozmowy
wnioski o leczenie odwykowe	rok 2020	45 wniosków
	rok 2021	51 wniosków
	rok 2022	43 wnioski
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2020	12 zleceń
	rok 2021	31 zleceń
	rok 2022	27 zleceń
wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2020	12 wniosków
	rok 2021	31 wniosków
	rok 2022	27 wniosków

Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny:

Z danych przekazanych przez MKRPA wynika, iż na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu.

Tabela 13. Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego

Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny	Rok	Liczba
liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu (ogółem)	rok 2020	48 rodzin
	rok 2021	41 rodzin
	rok 2022	74 rodziny
rodziny z problemem alkoholowym	rok 2020	48 rodzin
	rok 2021	41 rodzin
	rok 2022	74 rodziny

Świetlica Socjoterapeutyczna:

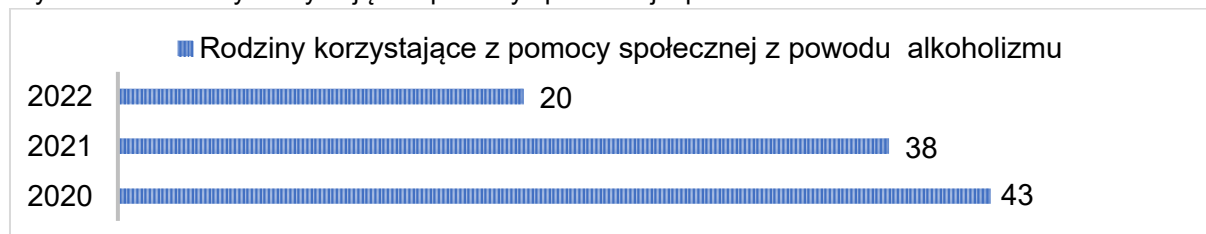
- liczba dzieci w placówkach: 16 dzieci, w tym z rodzin alkoholowych: 7 dzieci.
- liczba wychowawców: 2 osoby.

Inne zasoby działające na terenie miasta na rzecz osób uzależnionych oraz współuzależnionych:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PSYCHE”,
- Klub Abstynenta „Oaza Spokoju”,
- Grupa AA (Anonimowych Alkoholików),
- Grupa AL-ANON (dorosłe osoby współuzależnione),
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Filia w Międzyrzeczu Podlaskim,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej Stowarzyszenie z siedzibą w Konstantynowie,
- Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy PCPR w Białej Podlaskiej,
- Ośrodek Szkoleniowo-Terapeutyczny w Dołdze.

Zgodnie z danymi MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim, w 2022 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu była najniższa.

Wykres 10. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Międzyrzeczu Podlaskim

ANALIZA SWOT

Analiza stanowi podstawę do określenia na jakich płaszczyznach życia rodzin należy podjąć działania, aby rodzina prawidłowo funkcjonowała i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka. Wobec tak skomplikowanych i zawiłych problemów wskazane jest zastosowanie pracy socjalnej prowadzonej w celu wprowadzenia i wzmocnienia zmiany.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

- Czy obecny stan zasobów miasta stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym czy utrudniającym rozwój?
- Jakie szanse i zagrożenia dla miasta płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, aby sprzyjały one osiągnięciu założonych celów.

MOCNE STRONY

- Realizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2023-2029, Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Międzyrzec Podlaski;
- Profesjonalizm i aktywna współpraca instytucji wspierających rodzinę (MOPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, oświata, służba zdrowia);
- Działalność profilaktyczna i edukacyjna Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Działalność Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego;

- Aktywnie działający Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Wsparcie rodzin przez asystentów rodziny;
- Dostęp do poradnictwa specjalistycznego;
- Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny;
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych;
- Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”;
- Funkcjonowanie Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny oraz Karty Rodziny 3+;
- Działalność Świetlicy Socjoterapeutycznej;
- Zasoby mieszkaniowe;
- Mieszkania chronione dla osób z niepełnosprawnościami;
- Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży;
- Malejąca liczba rodzin długotrwale korzystających z pomocy MOPS;
- Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej;
- Funkcjonowanie Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi;
- Zwarta i równomiernie rozłożona sieć publicznych szkół i przedszkoli;
- Funkcjonowanie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego;
- Funkcjonowanie żłobka na terenie miasta;
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna;
- Odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów;
- Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna;
- Działalność Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Chełmie działającego na rzecz osób bezdomnych z terenu miasta;
- Funkcjonowanie Niepublicznego Zakład Opieki Zdrowotnej „PSYCHE”, Klubu Abstynenta „Oaza Spokoju”, Grupy AA (Anonimowych Alkoholików), Grupy AL-ANON (dorosłe osoby współuzależnione) oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy;

- Wzrost liczby osób pracujących na terenie miasta;
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą;
- Funkcjonowanie Rady Seniorów oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku;
- Działalność Spółdzielni Socjalnej „Hortus”;
- Działalność Podlaskiego Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych w Międzyrzeczu Podlaskim - Warsztat Terapii Zajęciowej;
- Działalność Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Zrozumieć ich Świat” oraz Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów - Oddział w Międzyrzeczu Podlaskim.
- Dobrze oceniane przez badanych mieszkańców działania na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.

SŁABE STRONY

- Bierna postawa osób i rodzin wobec problemów występujących w ich rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami;
- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji;
- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy domowej;
- Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej;
- Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów;
- Niski poziom umiejętności wychowawczych jako najczęstsza przyczyna bezradności opiekuńczo-wychowawczej;
- Niekorzystne prognozy demograficzne;
- Istniejące bariery architektoniczne oraz komunikacyjne;
- Wykluczenie społeczne, samotność oraz izolacja osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami;

- Niedostatecznie oceniana przez mieszkańców oferta miasta w zakresie opieki zdrowotnej;
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów oraz usług rehabilitacyjnych;
- Niewystarczająco oceniana przez mieszkańców oferta opieki dla dzieci do lat 3;
- Niedostatecznie oceniane działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- Niedostatecznie oceniana oferta kulturalna w mieście;
- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 80,74% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu);
- Występowanie problemu przemocy domowej (40,74% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc);
- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy domowej;
- Doświadczenie przemocy domowej (17,04% badanych mieszkańców przyznało, iż było osobami doświadczającymi przemocy domowej);
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (57,04% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki);
- Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim uzależnienie od telefonu i Internetu;
- Problemy finansowe rodzin z terenu miasta;
- Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.

SZANSE

- Edukacja rodziców głównie w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę;
- Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym;
- Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników MOPS oraz pracowników służb wspierających rodzinę;

- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin;
- Edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością;
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy i szkoleniach;
- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania;
- Likwidowanie barier architektonicznych.

ZAGROŻENIA

- Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów;
- Wzrost kosztów utrzymania rodzin;
- Rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę);
- Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc;
- Zaniedbania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców;
- Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej;
- Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych;
- Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- Wzrost liczby zadań zleczanych samorządom terytorialnym;
- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE I SPOŁECZNE MIASTA MIĘDZYRZEC PODLASKI WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

Tabela 14. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski

Instytucja	Zakres działalności
Urząd Miasta Międzyrzec Podlaski	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny; • Karta Dużej Rodziny oraz Karta Rodziny 3+.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyrzecu Podlaskim	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc finansowa i rzeczowa; • wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin; • dożywanie dzieci w szkołach; • aktywizacja społeczno-zawodowa; • współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą dla rodzin.
Komisariat Policji w Międzyrzecu Podlaskim	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie Międzyrzeca Podlaskiego; • podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy; • wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy; • podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> • realizowanie wobec osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków czynności zmierzających do podjęcia przez nie dobrowolnego leczenia odwykowego, a w przypadku braku zgody na dobrowolne leczenie czynności zmierzających do

	<p>sądowego orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie działań w zakresie profilaktyki uzależnień oraz szkoleń; • opiniowanie wniosków (w formie postanowienia) na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności ich lokalizacji z uchwałami Rady Miejskiej.
Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje w zakresie choroby alkoholowej, narkomanii i przemocy; • porady psychologiczne; • terapia uzależnień dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
Placówki oświatowe działające na terenie Międzyrzecza Podlaskiego	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych; • wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci; • pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych; • uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.
Placówki służby zdrowia z terenu Miasta Międzyrzec Podlaski	<ul style="list-style-type: none"> • opieka i profilaktyka zdrowotna – w tym także wizyty patronażowe pielęgniarek położnych, lekarzy pediatrów; • podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
Miejski Ośrodek Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna oraz Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Międzyrzeczu Podlaskim	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, również pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych.

Świetlica Socjoterapeutyczna	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc środowiskowa w zakresie opieki, wychowania i wsparcia psychologicznego
Kościoły parafialne	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnej; • upowszechnianie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
Inne organizacje pozarządowe z terenu Miasta Międzyrzec Podlaski	<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

Tabela 15. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny spoza terenu Miasta Międzyrzec Podlaski

Instytucja	Zakres działalności
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc osobom niepełnosprawnym, świadczenia integracyjne, pomoc rodzinom zastępczym.
Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy PCPR w Białej Podlaskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej; • poradnictwo socjalne; • poradnictwo pedagogiczne i psychologiczne; • poradnictwo prawne.
Ośrodek Interwencji Kryzysowej Stowarzyszenie z siedzibą w Konstantynowie	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc w rozwiązywaniu lokalnych problemów alkoholowych i przemocy; • psychoterapia; • konsultacje pedagogiczne.
Ośrodek Szkoleniowo-Terapeutyczny w Dołdze	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc terapeutyczna, psychologiczna i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych i współuzależnionych; • pomoc dla osób doznających przemocy.

<p>Szpital Psychiatryczny – Oddział Odwykowy w Suchowoli</p>	<ul style="list-style-type: none"> • leczenie pacjentów z chorobami i zaburzeniami psychicznymi wymagających całodobowego, stacjonarnego leczenia psychicznego; • psychoterapia grupowa i indywidualna; • psychoedukacja pacjentów i ich rodzin; • trening relaksacyjny; • terapia zajęciowa; • rehabilitacja ruchowa.
<p>Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim – Wydział Rodzinny i Nieletnich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
<p>Kuratorzy sądowi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu; • podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
<p>Powiatowy Urząd Pracy w Białej Podlaskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • działania zmierzające do podjęcia pracy przez osoby zarejestrowane w ewidencji osób bezrobotnych PUP.
<p>Komenda Miejskiej Policji w Białej Podlaskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom; • podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty; • przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.

Koordinator i Realizatorzy Programu

Koordinatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyrzecu Podlaskim przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Miasta Międzyrzec Podlaski,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim – Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej,
- Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy PCPR w Białej Podlaskiej,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej Stowarzyszenie z siedzibą w Konstantynowie,
- Komisariat Policji w Międzyrzecu Podlaskim,
- Komenda Miejskiej Policji w Białej Podlaskiej,
- Powiatowy Urząd Pracy w Białej Podlaskiej;
- Miejski Ośrodek Kultury w Międzyrzecu Podlaskim,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Międzyrzecu Podlaskim,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Międzyrzecu Podlaskim,
- Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski,
- Placówki służby zdrowia z terenu Miasta Międzyrzec Podlaski,
- Kościoły parafialne,
- Organizacje pozarządowe.

Adresaci Programu

- rodziny przeżywające wielorakie trudności, w tym w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny niezaradne życiowo, rodziny z problemem ubóstwa w tym obarczone bezrobociem, rodziny borykające się z problemem długotrwałej choroby, niepełnosprawnością, rodziny dotknięte przemocą, uzależnieniami, innymi problemami powodującymi wzrost ryzyka wykluczenia społecznego,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki i wsparcia, w tym szczególnie dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Przewidywana praca z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację i wzmocnienie działalności instytucji, placówek i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania rodziny. Działania skierowane są na zapewnienie bezpieczeństwa dzieci oraz podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów w celu zapewnienia optymalnego rozwoju dzieci oraz ogólnego podniesienia jakości życia całej rodziny.

CELE PROGRAMU ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem głównym Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej dla Miasta Międzyrzec na lata 2023-2025 jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wypełnienie takiej misji wymaga wdrożenia celów strategicznych wraz z kierunkami działań. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych			
Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
Zapewnienie wsparcia asystentów rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	MOPS	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny	2023-2025 działanie ciągłe
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/ rodzin dysfunkcyjnych	MOPS	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	2023-2025 działanie ciągłe
Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	MOPS	Liczba osób objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.	2023-2025 działanie ciągłe

Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, organizacjami pozarządowymi w celu wypracowania wspólnych działań	UM, MOPS	Liczba i rodzaj podjętych działań	2023-2025 działanie ciągłe
Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	MOPS	Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej	2023-2025 działanie ciągłe
Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie pozostają bez pracy	MOPS, PUP	Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia	2023-2025 działanie cykliczne
Analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	MOPS	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2023-2025 działanie ciągłe

CEL STRATEGICZNY 2 - Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci i rodziny

Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji	MOPS	Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą materialną oraz rzeczową	2023-2025 działanie ciągłe
Objęcie dożywianiem dzieci tego wymagających	MOPS, placówki oświatowe	Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole	2023-2025 działanie ciągłe
Zabezpieczanie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej, w rodzinnym domu dziecka, w placówce wychowawczej, regionalnych placówkach terapeutycznych lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	UM, MOPS	Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	2023-2025 działanie ciągłe
Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz sytuacji niepowodzeń położnych	MOPS	Liczba beneficjentów pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa	2023-2025 działanie ciągłe
Monitorowanie sytuacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	UM, MOPS	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	2023-2025 działanie ciągłe

Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Placówki oświatowe, MOK, MBP, MOSiR, kluby sportowe	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach	2023-2025 działanie cykliczne
--	---	--	----------------------------------

CEL STRATEGICZNY 3 - Zapobieganie pogłębianiu się dysfunkcji w rodzinach oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej

Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji	MOPS, MKRPA, ZI	Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących	2023-2025 działanie ciągłe
Zapewnienie dostępności do bezpłatnych konsultacji oraz poradnictwa specjalistycznego	MOPS, MKRPA	Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Interwencyjno-Konsultacyjnego	2023-2025 działanie ciągłe
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie	MKRPA	Liczba wniosków do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe	2023-2025 działanie ciągłe
Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy domowej	MOPS, ZI, Policja	Liczba założonych Niebieskich Kart	2023-2025 działanie ciągłe

Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	MOPS, MKRPA, psycholodzy, terapeuci	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych	2023-2025 działanie ciągłe
Podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny pracowników socjalnych poprzez udział w kursach szkoleniach, warsztatach, konferencjach	MOPS	Liczba pracowników podnoszących kwalifikacje	2023-2025 działanie cykliczne
Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej	MOPS, MKRPA, ZI	Liczba szkoleń	2023-2025 działanie cykliczne
Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach	MKRPA, placówki oświatowe	Liczba działań realizowanych w szkołach	2023-2025 działanie cykliczne
Udzielanie informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny	UM, MOPS	Liczba przekazów informujących o miejscach pomocy	2023-2025 działanie cykliczne

Rezultaty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej,
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami,
- podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych,
- rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program będzie finansowany ze środków własnych pochodzących z budżetu Miasta Międzyrzec Podlaski, z budżetu państwa oraz z potencjalnych dotacji unijnych. Przewiduje się również aplikowanie o środki ze źródeł zewnętrznych takich jak Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, czy też inne projekty skierowane na wsparcie dziecka i rodziny.

Źródła finansowania zadań realizowanych przez Miasto Międzyrzec Podlaski i jej jednostki na 2023 rok zostały określone w uchwale budżetowej na 2023 rok. Wydatki poniesione na realizację zadań w 2023 roku będą podstawą do określenia rzeczywistych kosztów i zaplanowania budżetu na lata 2024–2025.

Zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.

MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja działań w ramach Programu będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzyrzecu Podlaskim. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od realizatorów Programu, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności, a w razie potrzeby podjęcie działań korygujących oraz planowanie dalszych działań w zakresie wspierania rodziny. Podmioty lokalnego systemu wsparcia rodziny będą przekazywać informacje z realizacji własnych zadań zawartych w Programie .

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny będzie corocznie przedkładane Burmistrzowi Miasta Międzyrzec Podlaski oraz Radzie Miasta Międzyrzec Podlaski w terminie do 31 marca każdego roku.

Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów strategicznych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia oraz ocena ich skuteczności. Efektem ewaluacji będą wnioski do ewentualnej weryfikacji Programu oraz podjęcia działań korygujących.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej dla Miasta Międzyrzec Podlaski na lata 2023-2025 stanowi interdyscyplinarną strategię działań mających na celu wsparcie rodzin w wypełnianiu ich funkcji. Cele i zadania Programu zostały zaplanowane w sposób ogólny co umożliwi dostosowanie podejmowanych działań do potrzeb. Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, edukacyjny i ochronny.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców Miasta Międzyrzec Podlaski w latach 2017-2021.....	5
Tabela 2. Podział mieszkańców ze względu na wiek	6
Tabela 3. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	9
Tabela 4. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych	10
Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:.....	11
Tabela 6. Formy udzielanej pomocy przez MOPS.....	12
Tabela 7. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2017-2021	14
Tabela 8. Świadczenia opiekuńcze w latach 2020-2022	16
Tabela 9. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2020-2022	19
Tabela 10. Przestępstwa na terenie Międzyrzecza Podlaskiego	27
Tabela 11. Liczba interwencji związanych z przemocą domową	29
Tabela 12. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	30
Tabela 13. Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego	31
Tabela 14. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny na terenie Miasta Międzyrzec Podlaski	37
Tabela 15. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny spoza terenu Miasta Międzyrzec Podlaski	39

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2021 roku	5
Wykres 2. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	13
Wykres 3. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	15
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	16
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	16
Wykres 6. Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny	19
Wykres 7. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej.....	21

Wykres 8. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa.....	23
Wykres 9. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy	26
Wykres 10. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	31